

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Jeg vil gerne takke udvalget for hurtig og velvillig behandling. Jeg er enig med udvalget i, at opbevaringsforholdene spiller en meget stor rolle. Jeg vil ikke undlade at sige, at når vi her i tinget ofte ret hidsigt har diskuteret dagetallet for, hvornår æg var bedst, har jeg gang på gang hævdet, at opbevaringsforholdene i virkeligheden har spillet en større rolle, end om æggene er 1 eller 2 dage ældre. Derfor er jeg enig i, at man skal stille imod de bedst mulige opbevaringsforhold; det er i virkeligheden det, der er det helt afgørende.

Når hr. Niels Ravn siger, at når man ser statistisk på det, finder man en klar tendens, må han være temmelig nøjsom, for i virkeligheden er det jo sådan, at udsvingene, som i øvrigt er svagt stigende eller faldende fra år til år, er så små, at de i virkeligheden praktisk taget ingenting siger. Hvis man da ikke f. eks. piller det højeste og det laveste tal over en årrække ud, er der meget, meget små udsving.

Niels Ravn: Til landbrugsministeren kun dette: jeg sagde, at der var en svagt faldende tendens, og tendensen er klar fra år til år. Jeg kan nævne gennemsnitstallene for ugesalget siden lovens vedtagelse: først 813 t, så 787 t, så er der et lille sving opad til 807 t, derpå 796 t og i indeværende år 782 t. Altså en smukt faldende kurve, men svagt faldende, som jeg sagde. Men jeg tilføjede, at jeg ikke er i tvivl om, at forbruget i samme periode har været stærkt stigende.

Dernæst til hr. Søren Jensen, der siger, at det konservative folkeparti vil undergrave landbrugets hjemmemarkedsordninger. Jeg synes, det er en helt urimelig påstand. Hvis der er nogen, der har villet støtte og være med til at udbygge disse hjemmemarkedsordninger, så har det været det konservative folkeparti. Det var os, der overhovedet først pegede på denne mulighed.

Endelig vil jeg gerne sige, at hvis hjemmemarkedsordningen undergraves på dette område, er det denne lov, således som udformningen blev med hensyn til forhandling på hjemmemarkedet i 1963, der undergraver landbrugets hjemmemarkedsordninger.

Poul Antonsen: Vi er tilhængere af kvalitetsæg, ikke alene på eksportmarkedet, men også på hjemmemarkedet, og kan derfor i denne runde støtte flertallet.

Søren Jensen: Jeg vil gerne spørge hr. Niels Ravn, om ikke han er enig med mig i, at loven med den udformning, den fik i 1962, er en konsekvens af hjemmemarkedsordningen?

(Kort bemærkning).

Niels Ravn: Man benyttede lejligheden til at fratage detailhandelen den indtil da gældende ret til selv at kvalitetssortere de æg, der blev solgt til forbrugerne. Detailhandelen havde stillet sig velvilligt og positivt over for at underkaste sig de kontrolforanstaltninger, som man fra det offentlige side mente var nødvendige, for at de kunne administrere hjemmemarkedsordningen. Man ville ikke betro detailhandelen denne kontrol, og derfor fik vi ordningen, sådan som den er i dag.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): Jeg vil gerne til hr. Ravn sige, at når han siger, at han støtter hjemmemarkedsordningen, må jeg jo tro, at det er hans mening. Men jeg tvivler på, at fjerkræavlerne i Danmark mener, at de har nogen støtte fra det konservative folkeparti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pas til danske statsborgere m. v.

(Lovforslaget (nr. 38) findes i tillæg A. sp. 1389, fremsættelsen i tidenden sp. 1037).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Otto Mørch: Når justitsministeren i sit bidrag til finanslovsforslaget for finansåret 1968-69 for politiets vedkommende må budgettere med en merudgift på ca. 50 mill. kr., finder vi det fra socialdemokratiets side særligt rigtigt, at pasgebyret må bære sin del af de stigende udgifter, heraf alene 32 mill. kr. i forøget lønudgift. Det vil ikke være retfærdigt over for de mange, der ikke rejser til områder, hvor der kræves pas, at de over skatterne skal belastes med de forøgede udgifter til pasudstedelse og paskontrol. Vi kan altså tilslutte os lovforslagets gebyrforhøjelse fra 20 kr. til 50 kr., der skulle medføre en merindtægt for staten på ca. 5,5 mill. kr.

Vi må erkende, at det kan være vanskeligt mere nøjagtigt at beregne, hvor meget pasudstedelse og paskontrol udgiftsmæssigt betyder i forhold til den samlede udgiftsforhøjelse for politiet. Men måske ministeren her og nu — for at bruge et nyt folketingsudtryk — eller under et udvalgsarbejde kan give os et indtryk af, hvor realistisk udgiftsdækningen på de 5,5 mill. kr. er.

Den foreslåede forhøjelse fra de nuværende 20 kr. til 50 kr., altså med 150 pct., er betydelig; det må indrømmes; men her må det vel også tages i betragtning, at der set fra et; skal vi sige forbrugersynspunkt ikke i realiteten har været foretaget gebyrforhøjelser for pas siden 1956, da pasgebyret udgjorde 10 kr. Ganske vist blev pasgebyret ved en lovændring i 1962 fastsat til 20 kr., men samtidig fordobledes gyldighedstiden fra 5 år til 10 år, så forbrugermæssigt var der ikke nogen forhøjelse af pasgebyret, men derimod nok en pæn forøget indtægt til staten ved denne anledning.

Det fremgår af ministerens skriftlige fremsættelse og også af lovforslagets bemærkninger, at justitsministeriet er opmærksom på, at den foreslåede forhøjelse i visse tilfælde kan virke særlig tyngende. Det er efter min mening en erkendelse, der gerne skulle omsættes i praksis, så man f. eks. kunne hjælpe ældre, der skal besøge slægtninge, eller syge, der skal på rekreationsophold i udlandet. Men vi ved godt, at for mange dispensationsmuligheder også giver forøget administration, og det kan vel ikke være særlig tilfredsstillende for ministeren,

hvis en for stor del af provenuet ved forhøjelsen går til dispensationsadministration. I et udvalg kan vi måske finde frem til en ordning, der både tilgodeser dem, der har behov for gebyrfrihed, subsidiært gebyrnedsettelse, og tillige lader sig administrere uden for stort besvær og dermed for store omkostninger.

Vi ønsker fra socialdemokratiets side ikke at deltage i nogen form for overbudspolitik med hensyn til at give større grupper gebyrfritagelse; men vi er naturligvis villige til at drøfte en afbødnings af særlig uheldige virkninger af forhøjelsen.

Ifølge lovens § 1, stk. 3, kan ministeren fastsætte et mindre gebyr for pas, der udstedes for en kortere tid end sædvanlig. Det gælder således for personer under 18 år, hvor det nugældende gebyr er sat til 10 kr. for 5 års pas, og dette gebyr ønskes forhøjet til 25 kr. Jeg vil gerne pege på, at der kunne indføres en tilsvarende ordning for de ældre, f. eks. dem over 70 år. Den tidligere justitsminister — den nuværende indenrigsminister, som jeg for øvrigt satte meget højt som justitsminister — har dog ved lovændringen i 1962 betegnet en sådan tanke som makaber og lidet mentalhygiejnisk; men den nuværende justitsminister behøver jo ikke være af samme mening. Jeg synes, der kunne være megen fornuft i, at de ældre kunne vælge frit mellem et 5 års pas og et 10 års pas.

Må jeg endelig fremhæve, at socialdemokratiet overalt, hvor det er forsvarligt, vil medvirke til lettelse af rejselivet landene imellem. Vi ønsker ikke mere kontrolbesvær end højst nødvendigt; det gælder i vore lufthavne som ved alle grænseovergange. På det nordiske område er der for længst indført pasfrihed, og i sidste folketingssamling blev der skabt lovgrundlag for etablering af fælles grænseekspeditioner med Forbundsrepublikken Vesttyskland. Når de fælles grænseekspeditioner er etableret, vil det betyde store lettelser for den stigende trafik, når der kun skal kontrolleres én gang mod nu to gange. Men hvordan går det egentlig med etableringen af disse fælles grænseekspeditioner? Jeg har erfaret, at der er visse vanskeligheder ved oprettelsen af den første fællesekspedition ved Oksevejen. Trods det at der for længst er bevilget penge fra dansk side, har man måttet indstille

[Otto Mørch.]

planlægningsarbejdet, fordi man ikke har kunnet komme i kontakt med de tyske teknikere. Det skulle skyldes, at udenrigsministeriet i Bonn og udenrigsministeriet i København ikke har givet tilladelse, fordi justitsministeriet og tolddepartementet ikke endnu har udtalt sig i sagen. Hvem der er årsag til forsinkelsen, ved jeg ikke, men måske ministeren kan give oplysninger herom. Jeg finder det vigtigt, at der snart kommer et udspil, så vi ikke kommer til at hinke bagefter tyskerne i denne sag.

Med disse bemærkninger kan jeg på socialdemokratiets vegne tilsige velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Niels Jørgen Nielsen: Det foreliggende forslag om ændring i lov om pas til danske borgere er jo justitsministerens; men da det drejer sig om at forhøje prisen for udstedelse af pas fra 20 kr. til 50 kr., drejer det sig jo ikke om et juridisk, men om et finansielt spørgsmål. I venstre er vi indforstået med, at de stigende udgifter skal dækkes, men en prisstigning fra 20 kr. til 50 kr. er jo meget voldsom, og derfor vil vi gerne i et eventuelt udvalg nærmere have begrundet denne voldsomme stigning.

I den skriftlige fremsættelse angiver ministeren, at politiets udgifter som helhed vil stige med 12 1/2 pct. fra 1967-68 til 1968-69. Denne stigning synes ikke umiddelbart at kunne begrunde en stigning i pasgebyret på 150 pct.

Jeg er opmærksom på, at der siden den første selvstændige paslov har været en bestemmelse om, at der i særlige tilfælde kunne udstedes pas uden gebyr. Af justitsministerens skriftlige fremsættelse har jeg imidlertid fået det indtryk, at det er ministerens hensigt at gøre øget brug af denne mulighed, og derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren kan oplyse noget om, i hvor stor udstrækning denne bestemmelse hidtil har været anvendt. Jeg vil også gerne bede ministeren nærmere præcisere, hvad der ligger i bemærkningerne om besøg hos slægtninge eller rejser til rekreationsophold, for jeg går ud fra, at det ikke er ministerens hensigt at udstede pas uden gebyr, hvor det i realiteten drejer sig om rene ferierejser. Jeg beder også om oplysninger om, hvorvidt et pas, som

udstedes uden gebyr, er gyldigt i 10 år og til alle rejser, uanset formålet inden for de 10 år og ganske uanset ændringer i vedkommendes økonomiske forhold.

Med disse få bemærkninger vil jeg gerne tilsige venstres velvillige behandling af lovforslaget.

Fuglsang-Damgaard: Det fremsatte lovforslag vedrører alene størrelsen af det gebyr, der skal betales for pas. Dette gebyr er med mellemrum sat i vejret. I den oprindelige lov af 7. juni 1952 lød det på 5 kr., i 1956 forhøjedes det til 10 kr., og i 1962 blev det atter hævet, denne gang til 20 kr., men samtidig fik et pas også en løbetid på 10 år i stedet for 5 år. Alt dette gjaldt eller gælder jo endnu for personer over 18 år, idet der var og stadig væk er velbegrundede bestemmelser for personer under 18 år, både med hensyn til gebyr og varighed.

Nu ligger der igen et lovforslag på folketingets bord, der betyder en forhøjelse af gebyret for udstedelsen af pas med 150 pct., idet de fuldvoksne — altså de, der er over 18 år — skal betale 50 kr., medens de, der er under 18 år, skal erlægge 25 kr. Men da man i 1962 forhøjede gebyret fra 10 kr. til 20 kr., fulgte der for de mere end 18-årige et reelt gode med: passets gyldighedstid forlængedes fra 5 til 10 år. Se, det var jo noget, man kunne tage og føle på. Man fik, om man så må sige, valuta for sine penge, og politiet fik mindre arbejde, hvad måske kunne have begrundet en mindre stigning end den, der gennemførtes. Det lovforslag, der nu ligger foran os, byder kun på ét: en gebyrforhøjelse på 150 pct. Begrundelsen for at hæve pasgebyret har, hver gang der er foretaget en ændring, været den samme: stigende udgifter for politiet. Det er vel nok rigtigt, men derfor er det vel ikke uden videre selvindlysende, at borgerne, der tynnes af ganske pæne og uafbrudt voksende skatter — som vel bl. a. går i vejret, fordi også udgifterne til politiet stiger — skal af med så mange penge for et pas som foreslået. Pengene går jo heller ikke specielt til politiet, men i statskassen.

Helt urimeligt var det vel ikke, om det var en ret for enhver borger og en slags service fra det offentliges side at få et gratis pas, når pasansøgeren i øvrigt opfyldte de

[Fuglsang-Damgaard.]

betingelser, som loven sætter for at få et pas udstedt. Det er der ingen tradition for, hverken her eller i udlandet, så det vil jeg heller ikke direkte foreslå, selv om det i og for sig nok var en overvejelse værd.

I bemærkningerne til lovforslaget står der for at gøre dette mere attraktivt, at forhøjelsen skønnes at ville medføre en årlig merindtægt for statskassen på ca. 5½ mill. kr. Jeg under i og for sig den slunkne og hårdt trængte statskasse alt mulig godt; men skulle man ikke også i det offentlige — og hvorfor ikke en gang også begynde i det små — indføre et avancestop? Det ser ærlig talt påfaldende, for ikke at sige besynderligt ud, at det offentlige, staten, går i spidsen med forhøjelser af det omfang, der her er på tale.

I bemærkningerne bruges forsigtigvis udtrykket „skønnes“ om den merindtægt, der regnes med. Jeg tvivler på, at man har skønnet rigtigt, idet jeg føler mig ret overbevist om, at mange flere end før vil føle den proponerede gebyrforhøjelse tyngende — dette ord bruges i bemærkningerne til lovforslaget. Hvad bliver konsekvensen heraf? Dersom jeg skønner rigtigt: at mange flere end før vil henvende sig til politiet med ansøgninger om udstedelse af pas uden gebyr. Det vil give politiet og måske også andre myndigheder et stærkt forøget arbejde, idet det efter min mening er betydelig mere tidrøvende at undersøge, om en ansøger er uformuende, end det er at udstede et pas med gebyr, for den almindelige undersøgelse af, om en pasansøger er berettiget til at få et pas, falder jo ikke bort for den, der mener sig uformuende. Politiet kan her let få et merarbejde, der sluger hele eller det meste af den merindkomst for staten, man har skønnet staten ville få ved en forhøjelse af pasgebyret fra 20 til 50 kr.

Dernæst: hvad forstår man ved begrebet „uformuende“? Måske er det veldefineret, jeg ved det ikke; men er det det ikke, hvilke kriterier skal der så lægges til grund for en bestemmelse heraf? Er det sygekassegrænsen, en bestemt anden skattegrænse, eller er det: enhver uformuende, der ingen formue har, men kun sin daglige indtægt? Her trænges der sandsynligvis til en nærmere begrebsbedømmelse.

Den passus i loven, der siger, at

„pas kan udstedes uden gebyr, hvis ... det af hensyn til udøvelsen af hans erhverv“

— i lovsproget regner man tilsyneladende kun med hankøn —

„eller af andre særlige grunde er nødvendigt, at han er i besiddelse af pas“, vil givetvis også, dersom den foreslåede gebyrforhøjelse lovfæstes, blive søgt mere udnyttet end hidtil. Også det vil give politiet mere arbejde.

Var det endvidere ikke værd at overveje, at ligesom unge kan få et billigere pas med kortere løbetid, skulle også gamle, omend med en anden, men ret indlysende begrundelse, kunne få det, dersom de selv ønsker det, underforstået: for et kortere åremål. Man kan spørge: hvornår er et menneske gammelt? Mon ikke med 75 år i hvert fald? I DSB og andre steder bliver man det endnu før. Politiet skal selvfølgelig ikke tilskynde til billigere pas, fordi det ser en ret så affældig person for sig; det kunne, som det før er blevet sagt, virke mentalhygiejnisk uheldigt. Men hver — efter mit forslag — gammel skulle have ret til at få et 5-årigt pas for et mindre gebyr.

I og for sig giver det fremsatte lovforslag ikke direkte anledning til at fremkomme med mere principielle betragtninger om pasvæsenet, for det er da ganske klart, at det er utopisk at tænke sig, at man i en nær fremtid skulle kunne vende tilbage til de lykkelige år fra før første verdenskrig, hvor man inden for Europas grænser kun behøvede pas for indrejse til Rusland og Tyrkiet, hvorfor det standpunkt, som regeringen indtog i 1952, stadig væk må fastholdes som realistisk. Dengang betonedes den, at det ikke var muligt generelt at ophæve pastvangen for danske borgere, og at en ophævelse af pastvangen heller ikke ville få større betydning for en dansk borger, da vedkommende dog, bortset fra en mulig ophævelse af pastvangen for rejser mellem de nordiske lande, ville være nødt til at have et pas for at kunne rejse i udlandet. Dette forhold har desværre stort set ikke ændret sig og næppe heller de betingelser, som loven knytter til udstedelsen af et pas. De er rimelige og kan ikke gå nogen hæderlig borgers ære for nær.

I 1962 stod vi i en lignende situation som i dag. Også dengang ønskede vi at komme

[Fuglsang-Damgaard.]

i fællesmarkedet, og selv om dette ønskes opfyldelse måske har lange udsigter, ville det måske dog nok være umagen værd at få oplyst, hvilke særlige bestemmelser der gælder for pasordningen markedslandene imellem. Så vidt jeg ved, eksisterer der visse lempelser.

Det konservative folkeparti foreslår udvalgsbehandling og ønsker de her rejste betænkkeligheder og forslag gjort til genstand for en nærmere drøftelse, men tilsiger i øvrigt en saglig behandling af alle problemer, der i udvalget måtte fremkomme i forbindelse med lovforslaget.

Thomas Christensen: Det er jo ikke noget stort forslag, nogen stor sag, heller ikke finansielt, der her er tale om. Man kunne vel, som det er blevet nævnt, tale om, at sådan noget som et pas kunne det være en almindelig borgerret at få uden vederlag. Nu er det jo sådan, at det ikke er alle, der benytter pas, og så kan der også være en hel del, der taler for, at der skal gives gebyr for det, og da alting stiger, kan der også være noget, der taler for, at gebyret her skal stige. Det synes stramt, men det kan man jo snakke om i udvalget.

For dem, der har brug for et pas, måske hvert år, måske flere gange om året, er det jo ikke en sag, der spiller nogen større rolle. Derimod synes jeg nok, det er lidt stramt, når man taler om, at det for de unge for det korte åremål skal forhøjes til 25 kr., og jeg kunne da i tilslutning til, hvad der lige er blevet sagt, også ønske, at vi fik lidt nærmere rede på, hvad der menes med det, der er nævnt i bemærkningerne om pas for kortere tid end sædvanlig og om pas uden gebyr til uformuende, og om man måske kunne få det ind i selve loven, så det ikke var overladt til et skøn.

I øvrigt forstår jeg, at der fra flere sider er ønske om, at forslaget skal behandles i et udvalg, og det kan vi være med til fra socialistisk folkeparti.

Rigmor Christensen: På mit partis vegne må jeg meddele ministeren, at vi ikke ser os i stand til at medvirke til den foreslåede forhøjelse af afgiften for pasudstedelse. Vi har i vort parti og vor gruppe ingen sikker formodning om, at udgifterne er steget i et

sådant omfang, at det skulle medføre en forhøjelse på 150 pct.; og finder det i det hele taget lidt mærkeligt, at så stor en forhøjelse på pas alene begrundes med øgede udgifter hos politiet.

I øvrigt vil jeg tilføje, at pas jo er en forudsætning for samkvem landene imellem, og det tør vel nok siges, at det ikke er rigtigt at belaste et sådant samkvem mere end højst nødvendigt. Men hvis der nu er konstateret øgede udgifter hos politiet, var det vel værd at overveje, om der ikke kunne ske en forenkling inden for forretningsgangen i forbindelse med pasudstedelse. Rationalisering er jo fremtidens mål, og jeg vil derfor anmode justitsministeren om at overveje, om en sådan forenkling skulle være mulig inden for dette område.

Diderichsen: Liberalt centrums gruppe stiller sig velvilligt over for det foreliggende lovforslag ud fra den grundbetragtning, at det er rimeligt, at politiets pasekspedition økonomisk kan hvile i sig selv; men det er naturligvis under forudsætning af, at man gennem udvalgsarbejdet og i ministeriets arbejde når frem til det rimelige balancepunkt mellem udgiftsforøgelsen og det administrationsbesvær, som jo faktisk må komme ved disse forskellige dispensationsmuligheder, som vi også finder rimelige, men som jo unægtelig vil medføre et forøget administrationsbesvær. Det er vel nok muligt, at de 50 kr. kan være rimeligt, og under forudsætning af, at man finder frem til et sagligt standpunkt med hensyn til disse enkeltheder, vil vi gerne være med.

Man kunne måske tilføje, at den nuværende devalueringssituation, som jo i forvejen vil forøge udgifterne til rejser i udlandet, kunne tale for, at man skulle gå forsigtigt frem med så at sige at forøge rejseskatten med dette beløb her; men på den anden side kunne man da også fremføre den betragtning, at det var ingen skade til, hvis en stor del af de ferierejsende i dette år ville udsøge sig skønne og gode mål inden for landets grænser.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er i stand til at takke samtlige ordførere på nær fru Rigmor Christensen for tilslutningen til forslaget. Den varierede ganske

[Justitsministeren.]

vist fra velvilje til et tilsagn om saglig behandling, men jeg er tilfreds, hvad enten det nu er en velvillig eller en saglig behandling. Jeg kan give tilsagn om, at jeg skal bidrage til, at der bliver en saglig behandling i udvalget.

Hr. Otto Mørch var inde på, at begrundelsen for den foreslåede forhøjelse af gebyret for passene er de stigende udgifter til politiet, og det er rigtigt, det står anført i forslaget begrundelse. Det er naturligvis ikke muligt blot nogenlunde nøjagtigt at gøre op, hvor stor en del af de stigende udgifter til politiet der vedrører udstedelsen af pas; det kan vist ingen forlange af os. Vi ved blot, at der er en meget betydelig stigning. Vi opererer i bemærkningerne til lovforslaget — eller også var det i fremsættelsestalen — med en stigning i lønudgifterne på 32 mill. kr. Efter de seneste opgørelser drejer det sig nu om 36 mill. kr.

Nu er det jo vanskeligt, som flere har været inde på, at komme med en procentberegning og sige, at dette her er et forslag om en forhøjelse på 150 pct. Ja, det er naturligvis rigtigt, men man kan jo også sige det på en anden måde, nemlig at der er tale om en forhøjelse på 3 kr. om året i de 10 år, det drejer sig om. Mon det virkelig vil afholde nogen fra at tage turen til Tenerifa, til Mallorca eller til Rhodos, eller hvor folk nu ellers rejser hen? Jeg har mine tvivl. Jeg tror ikke, der er nogen grund til at nære bekymringer, og derfor vil jeg sige til hr. Fuglsang-Damgaard, hvis bemærkninger jeg i øvrigt påskønner, at det vil næppe påvirke antallet af rejsende, så jeg tror ikke, der er grund til frygt for, at vi skal få nedgang i antallet af pas.

Både hr. Otto Mørch og hr. Fuglsang-Damgaard var inde på det spørgsmål, om der også til de ældre skulle gives pas for en kortere tid, og hr. Otto Mørch mindede om min forgængers benyttelse af ordet „makaber“ i den forbindelse. Det kunne der nok være noget om; det ville nok være betænkeligt at bruge 5 års passene for de

ældre. Måske man, når man når den alder — jeg nærmer mig den jo selv — ikke er tilbøjelig til at tænke på, at der er kort til den grænse, hvor det hele er forbi, og så ønsker man jo ikke at blive mindet om det fra myndighedernes side. Jeg ved ikke, hvordan det forholder sig; men jeg ville da meget hellere bruge den bestemmelse, der findes, til i sådanne tilfælde at lempe på gebyrreglerne. I anledning af de ønsker, der er fremført om at blive nærmere bekendt med, efter hvilke regler disse lempelser vil blive administreret, kan jeg give tilsagn om, at jeg vil forhandle dette spørgsmål i udvalget; det er vist ikke hensigtsmæssigt at komme nærmere ind på det her.

Hr. Otto Mørch var også inde på spørgsmålet om, hvordan det går med den fælles grænseekspedition, og fortalte om nogle rygter, han havde hørt om, at der næsten var internationale forviklinger som årsag til, at der endnu ikke er etableret nogen fælles grænseekspedition. Ved behandlingen af forslaget om fælles grænseekspedition var vi jo nogenlunde enige om, at den første nok skulle etableres ved Oksevej i Padborg. Herom kan jeg nu sige, at den nuværende pas- og toldkontrolbygning, der ejes af toldvæsenet, på grund af vejoplægning skal erstattes med en ny, hvor der nok skal være samarbejde mellem justitsministeriet og toldvæsenet. Den nærmere ordning er for tiden genstand for forhandling med toldvæsenet, og der ventes senere indledt officielle forhandlinger med Vesttyskland om en fælles grænseekspedition. Spørgsmålet beror for tiden på overvejelser i et af toldvæsenet nedsat strukturudvalg om, i hvilket omfang toldekspedition af gods skal finde sted ved selve overgangsstedet. Dette spørgsmål, der vil være afgørende for toldstedets nærmere udformning, forventes at ville blive klaret i løbet af kort tid. Det var altså den virkelige grund til, at vi ikke er kommet længere på dette spørgsmål.

Ja, hr. Niels Jørgen Nielsen rejste også en

[Justitsministeren.]

del enkeltspørgsmål, som jeg tror, vi skal drøfte i udvalget. I øvrigt takker jeg for modtagelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ikrafttræden af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat).

(Lovforslaget (nr. 48) findes i tillæg A. sp. 1565; fremsættelsen i tidenden sp. 1062).

Første næstformand (From): Sammen med denne sag foretages den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ikrafttræden af lov om kommunal indkomstskat.

(Lovforslaget (nr. 47) findes i tillæg A. sp. 1423), fremsættelsen i tidenden sp. 1066).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Vi skal overgå fra et knudret skattesystem, der slet ikke passer til vort samfundssystem; vi skal overgå fra at svare skat af tidligere års skatteevne til at betale skat efter nuværende evne, altså en samtidighedsskat. Det er klart, at en sådan overgang vil frembyde problemer, men dog kun éngangsproblemer, som alle må være interesserede i at få løst så retfærdigt som muligt. Millimeterretfærdigheden kan næppe opnås; den fandt man heller ikke i andre lande, da de i sin tid overgik til kildeskatten, her var det også nødvendigt at anvende den såkaldte

tommelfingerregel, selv om man dér, i modsætning til os, ikke havde besværet med også at ophæve skattefradragsretten.

Jeg vil gerne udtrykke min tilfredshed med, at det nu fastslås ved lov, at kildeskatten skal træde i kraft 1. januar 1969, så det nu er sidste gang, vi modtager den lange og knudrede selvangivelse, hvori vi skal opgive, hvad der fremtidig skal svares skat af, og at man fremtidig kun skal opfatte selvangivelsen — hvor den bliver nødvendig — som et middel til regulering af allerede betalt skat, og jeg forstår altså, at der nu nærmest skal et jordskælv til, hvis vi ikke har kildeskatten om ét år. Vel skal der indgives selvangivelse for indtægten i 1968, men det er jo en selvangivelse, man ikke skal svare skat efter, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Der tales om, at 1968 er et skattefrit år. Nu gør det vel ikke så meget, hvordan det udtrykkes, men selvfølgelig kan man ikke blive fri for at betale skat i 1968, så det er måske mere rigtigt at sige, at 1968-indtægten kun i særlige tilfælde kan blive lagt til grund for skattesvarelse.

Formålet med en lempelig overgang må jo være, at skattebetalingen også i overgangen er kontinuerlig, og at man ikke på noget tidspunkt udsættes for dobbeltbeskatning. Dette problem synes jeg de to lovforslag løser. Der er anvendt tommelfingerregel i opkrævningsforslaget, der ellers ville blive meget kompliceret og vel umuligt at administrere, og faren ligger jo i, at man kan unddrage sig skat ved at lægge så meget hen til 1968-indkomsten som muligt. Denne fordel har en lønmodtager vel næppe i større stil, men andre kunne tænkes at spekulere deri, og derfor må der eventuelt foretages en ekstrasbeskatning, for så vidt en sådan overflytning finder sted i større omfang. Dog skal indtægten i 1968 i så fald overstige indkomsten i 1969 med over 20 pct. eller mindst 15.000 kr., så tilfældigheder ved efterbeskatning kommer man ikke ud for, især da man kan få 1966 anvendt som sammenligningsår i stedet for 1969, hvis der skulle være særlige forhold, der taler herfor. Men det kan altså betale sig at sætte sin indkomst i vejret i 1968, også for lønmodtagere, men kun i begrænset omfang, hvis man da ikke kan vedligeholde indtægten i 1969. Jeg tror